

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO.411.1.2.2023

Pan
Miroslaw Marczewski
Dyrektor Generalny Fundacji Rozwoju Systemu
Edukacji
Al. Jerozolimskie 142a
02-305 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/001/KNO – Przyznawanie środków wsparcia finansowego przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji na tworzenie Branżowych Centrów Umiejętności

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, al. Jerozolimskie 142a, 02-305 Warszawa (dalej: Fundacja, FRSE)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Mirosław Marczewski, Dyrektor Generalny FRSE od 22 grudnia 2023 r. (dalej: Dyrektor Generalny, DG). W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: pan dr hab. Paweł Poszytek, Dyrektor Generalny FRSE od 25 października 2016 r. do 22 grudnia 2023 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przyznawanie wsparcia finansowego na tworzenie Branżowych Centrów Umiejętności
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2023 (do czasu zakończenia kontroli, z wykorzystaniem również dowodów sporządzonych przed tym okresem)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	1) Łukasz Salamon, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/43/2023 z 7 grudnia 2023 r. 2) Dariusz Urbański, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/45/2023 z 20 grudnia 2023 r. 3) Mateusz Seroka, starszy inspektor kontroli państwowej upoważnienie do kontroli nr KNO/44/2023 z 7 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str.1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2022-2023 Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji przyznając środki finansowe na tworzenie branżowych centrów umiejętności podejmowała nieprawidłowe działania w ramach procesu naboru i oceny wniosków. Ponadto w zakresie zawierania i realizacji umów wystąpiła nieprawidłowość dotycząca wniesionego zabezpieczenia wykonania umowy. Natomiast w sprawowanym nadzorze nad realizacją umów, biorąc pod uwagę wciąż początkowy etap przedsięwzięcia, nie stwierdzono nieprawidłowości, a jego pełna ocena będzie możliwa w późniejszym okresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Fundacja na podstawie umowy zawartej z Ministrem Edukacji i Nauki³ z dnia 14 września 2022 r. w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją inwestycji w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) wykonywała zadania jednostki wspierającej w zakresie przeprowadzenia i nadzoru nad realizacją przedsięwzięcia „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU) realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)”. Kwota przeznaczona na przedsięwzięcie wynosiła 1 429 000 tys. zł, w podziale na 120 dziedzin od 9 000 tys. zł do 16 000 tys. zł.

W ramach przeprowadzonych naborów do udziału przedsięwzięciu (Konkurs BCU) złożono łącznie 185 wniosków, z czego 90 w ramach I naboru, 42 – II naboru oraz 53 – III naboru uzupełniającego. Zarząd Fundacji zatwierdził do 23 stycznia 2024 r.⁴ (na dzień zakończenia czynności kontrolnych) łącznie 151 wniosków pod względem formalnym, (co stanowiło 81,6% ogółem złożonych wniosków). Fundacja zawarła łącznie 73 umowy z ostatecznymi odbiorcami wsparcia (OOW) na łączną kwotę 846 584,9 tys. zł netto. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zawierania umów.

Fundacja w ramach powierzonej inwestycji prowadziła zadania informacyjno-promocyjne w zakresie realizacji przedsięwzięcia BCU. W latach 2022-2023 Fundacja na obsługę inwestycji KPO wydatkowała łącznie 4 224,9 tys. zł.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- 1) niesporządzeniu przez Fundację harmonogramu inwestycji w zakresie utworzenia i wsparcia funkcjonowania branżowych centrów umiejętności;
- 2) przyznaniu wsparcia finansowego pięciu podmiotom⁵ w łącznej wysokości 59 633,7 tys. zł, pomimo że złożone przez nie wnioski zostały ocenione wyłącznie przez ekspertów, którzy byli zaklasyfikowani w bazie jako eksperci z innych dziedzin, a zatem nie posiadali specjalistycznej wiedzy lub umiejętności z dziedzin gospodarki, których dotyczyły oceniane przez nich wnioski;
- 3) zaakceptowaniu w odniesieniu do Międzynarodowej Wyższej Szkoły Logistyki i Transportu we Wrocławiu wniesienia zabezpieczenia wykonania umowy w wysokości 70% przyznanego dofinansowania, pomimo wymagania od wnioskodawców niepublicznych wniesienia zabezpieczenia wykonania umowy w wysokości 100% przyznanego wsparcia;

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: Minister.

⁴ Do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

⁵ Na podstawie umów: KPO/22/BCU/W0003 z dnia 10 sierpnia 2023 r. na kwotę 10 536,3 tys. zł zawarta z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi; KPO/22/BCU/W/0045 z dnia 4 lipca 2023 r. na kwotę 12 000,0 tys. zł zawarta z Powiatem Opoczyńskim; KPO/22/BCU/W/0061 z dnia 4 lipca 2023 r. na kwotę 15 510,5 tys. zł zawarta z Powiatem Mileckim; KPO/22/BCU/W/0087 z dnia 31 lipca 2023 r. na kwotę 9 589,9 tys. zł zawarta z Powiatem Opolskim; KPO/22/BCU/W0093 z dnia 4 lipca 2023 r. na kwotę 11 997,0 tys. zł zawarta z Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Katowicach.

- 4) dokonaniu zmiany terminu zakończenia I naboru Konkursu BCU nie zachowując wewnętrznych procedur w zakresie realizacji inwestycji BCU – Zarząd Fundacji przed zmianą powyższego terminu nie przyjął stosownej uchwały, co było niezgodne z trybem określonym w *Podręczniku procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO*;
- 5) opublikowaniu w dniu 15 października 2022 r. ogłoszenia o I naborze wniosków w ramach Konkursu BCU – uchwała Zarządu Fundacji w sprawie zatwierdzenia Regulaminu została przyjęta w dniu 3 listopada 2022 r.⁶, tj. 19 dni po zamieszczeniu informacji o otwarciu naboru wniosków;
- 6) zatwierdzeniu przez Zarząd Fundacji Regulaminu IV naboru uzupełniającego w ramach Konkursu BCU, przed jego zatwierdzeniem przez Ministra, co było niezgodne z trybem określonym w *Podręczniku procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Przyznawanie środków wsparcia finansowego na tworzenie Branżowych Centrów Umiejętności

Opis stanu faktycznego

1. Fundacja na podstawie umowy zawartej z Ministrem Edukacji i Nauki⁷ wykonywała zadania Jednostki Wspierającej⁸ w inwestycji A3.1.1 Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w zakresie przedsięwzięcia: utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU) realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)⁹. Celem realizacji Przedsięwzięć KPO wyłonionych w ramach Konkursu pt. *Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)*¹⁰ jest wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w poszczególnych branżach poprzez zapewnienie przestrzeni dla innowacyjnej i trwałej współpracy biznesu z edukacją zawodową na wszystkich poziomach kształcenia zawodowego, a także wdrożenie koncepcji doskonałości zawodowej w polskim systemie kształcenia zawodowego. Kwota przeznaczona na finansowanie

⁶ Uchwała nr 66/2022 w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Konkursu „Utworzenie i wsparcie Funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)” w związku z realizacją przedsięwzięcia w ramach Inwestycji KPO A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie ogłoszonej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności – Komponent A Odporność i konkurencyjność gospodarki, dalej: uchwała w sprawie Regulaminu Konkursu BCU dla I naboru.

⁷ Umowa w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją inwestycji w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności zawarta w dniu 14 września 2022 r. z Ministrem Edukacji i Nauki, pełniącym funkcję instytucji odpowiedzialnej za realizację inwestycji A3.1.1 Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie w zakresie m.in. przedsięwzięcia: utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs). Dalej: Minister.

⁸ Dalej JW. Zgodnie z umową z 14 września 2022 r. do zadań Jednostki Wspierającej należało zapewnienie prawidłowej realizacji przedsięwzięcia, w szczególności poprzez prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych, prowadzenie kontroli przedsięwzięć oraz zawieranie umów o objęcie wsparciem zgodnie z opracowanym, zatwierdzonym przez Ministerstwo, wzorem.

⁹ Dalej: przedsięwzięcie KPO. W Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększenia Odporności – Komponent A odporność i konkurencyjność gospodarki, w ramach Inwestycji A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie Fundacja realizowała dwa działania/przedsięwzięcia należące do tej inwestycji, tj.: a) zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych; b) utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs).

¹⁰ Dalej: Konkurs BCU.

przedsięwzięć KPO w Konkursie BCU wynosi: 1 429 000 tys. zł, w podziale na 120 dziedzin od 9 000 tys. zł do 16 000 tys. zł.

(akta kontroli str. 222-251)

Z informacji przekazanej przez Ministra Edukacji¹¹ wynika, że Ministerstwo¹² w 2023 r. zgłosiło propozycję zmian w zakresie inwestycji A3.1.1 *Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie* w zakresie, dotyczącą branżowych centrów umiejętności. Proponowane zmiany odnosiły się do wskaźnika utworzenia sieci funkcjonujących Branżowych Centrów Umiejętności¹³, tj. przesunięcia z I kwartału 2024 r. na III kwartał 2025 r. bez zmniejszenia ogólnej liczby 120 BCU. Przedmiotowa propozycja opierała się na art. 21 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Uzasadnieniem zmiany była agresja Rosji na Ukrainę, która wpłynęła na zwiększenie kosztów i dostępność usług niezbędnych do utworzenia BCU. Powyższa propozycja zmiany została zaakceptowana przez Komisję Europejską 21 listopada 2023 r.

(akta kontroli str. 3019-3031)

W 2022 r. Fundacja ogłosiła otwarty nabór na ekspertów do oceny wniosków o objęcie wsparciem w ramach Konkursu BCU. Wymogi jakie powinien spełniać ekspert, określono w ogłoszeniu o naborze wniosków na ekspertów współpracujących z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji¹⁴.

(akta kontroli str. 20-52)

W dniu 10 stycznia 2023 r. powołano Komisję Kwalifikacyjną, w skład której wchodził pracownicy Biura Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych FRSE. Do zadań Komisji należało m.in. weryfikowanie złożonych wniosków na ekspertów pod kątem spełnienia lub niespełnienia kryteriów formalnych oraz merytorycznych zgodnie z zapisami zawartymi w ogłoszeniu.

(akta kontroli str. 1381-1385)

W latach 2022-2023 Fundacja wpisała do bazy ekspertów łącznie 79¹⁵ osób, z czego m.in. 30 w branży ekonomiczno-administracyjnej, sześć - rolno-hodowlanej, sześć - spożywczej, 10 - budowlanej, cztery - ogrodniczej oraz trzy w branży lotniczej. Fundacja zawierała z ekspertami umowy zlecenia, których przedmiotem było m.in. określenie zasad udziału ekspertów w ocenie wniosków składanych przez wnioskodawców w Konkursie BCU. Za ocenę merytoryczną wniosków eksperci otrzymywali wynagrodzenie w wysokości 800,00 zł brutto - za

¹¹ Pismo znak DFS-ZKPO.630.1.2024.KK z dnia 15 stycznia 2024 r.

¹² Przez Urząd obsługujący ministra należy rozumieć przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, dalej: MEiN. Z dniem 1 stycznia 2024 r. utworzono Ministerstwo Edukacji Narodowej, w skład którego weszły komórki organizacyjne dotychczasowego Ministerstwa Edukacji i Nauki obsługujące sprawy działu administracji rządowej oświata i wychowanie oraz pracownicy obsługujący sprawy tego działu (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2023 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Edukacji i Nauki – Dz. U. poz. 2694).

¹³ Dalej: BCU.

¹⁴ Osoba ubiegająca się o wpisanie do bazy ekspertów współpracujących z Fundacją w zakresie Przedsięwzięcia KPO w zależności od wybranej branży powinna posiadać m.in.: wiedzę w zakresie celów, kryteriów i oferty Konkursu BCU; praktyczne umiejętności obsługi pakietu MS Office, narzędzi IT wspierających proces zdalnego wnioskowania oraz narzędzi IT umożliwiających udział w zdalnych spotkaniach/webinariach; udokumentowaną wiedzę, umiejętności, doświadczenie lub wymagane uprawnienia w ramach dziedziny kształcenia branżowego; doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie ze środków UE w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie ze środków UE w perspektywie finansowej 2014-2020 zawierających działania inwestycyjno-budowlane.

¹⁵ Stan na dzień 14 grudnia 2023 r.

ocenę pojedynczego wniosku oraz dodatkowo 100,00 zł brutto w przypadku sporządzenia oceny konsolidacyjnej wniosku.

Jak wskazał Zastępca Dyrektora Generalnego – pan Dawid Solak¹⁶ – stawki wynagrodzenia ekspertów zostały oszacowane na podstawie zatwierdzonego¹⁷ w Fundacji dokumentu pn. *Stawki wynagradzania ekspertów za ocenę wniosków i raportów w programie Erasmus+ konkursy wniosków 2022-2027*, oraz uwzględniały kwotę wniosku o objęcie wsparciem.

(akta kontroli str. 463-475, 622-627, 894-1271)

W 2023 r. Fundacja zorganizowała cztery¹⁸ szkolenia dla ekspertów, z czego dwa odbyły się w formule stacjonarnej oraz dwa szkolenia w formule on-line dla ekspertów zewnętrznych współpracujących z FRSE w ramach realizacji Przedsięwzięcia KPO. W ramach przeprowadzonych szkoleń Fundacja zapoznała ekspertów m.in. z procedurą oceny wniosków o objęcie wsparciem, w tym przedstawiła szczegółowo zasady i kryteria oceny pod kątem kryteriów horyzontalnych, dostępu, merytorycznych oraz premiujących. W ramach odbytych szkoleń eksperci dokonywali przykładowej oceny wniosku oraz zostali zapoznani z procedurą oceny wniosku w zakresie działań budowlano-inwestycyjnych.

Wszystkie szkolenia odbyły się w okresie przed procesem sporządzenia oceny merytorycznej wniosku w ramach Konkursu BCU. W latach 2022-2023¹⁹ do Fundacji nie wpłynęła żadna skarga na realizację Konkursu BCU.

(akta kontroli str. 4-5, 220-221, 463-469, 1593-1610)

Zarząd Fundacji uchwałą nr 67/2022 z dnia 3 listopada 2022 r. zatwierdził Regulamin Pracy Komitetu Wyboru Przedsięwzięć przez Jednostkę Wspierającą (FRSE) dla Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności²⁰. KWP został powołany w celu przygotowania propozycji decyzji selekcyjnych – rekomendacji dotyczących wniosków o objęcie wsparciem złożonych w danym naborze w zakresie realizacji przedsięwzięcia KPO.

(akta kontroli str. 61-66)

Uchwałą Zarządu Fundacji nr PRA.020.88.2022²¹ z dnia 20 grudnia 2022 r. zatwierdzono skład KWP, który z kolei rekomendował do zatwierdzenia/odrzućenia lub wpisania na listę rezerwową przez Zarząd FRSE przedsięwzięć założonych w BCU. W skład KWP weszły osoby reprezentujące Fundację i Ministra ds. oświaty i wychowania. W 2022 r. KWP liczył łącznie 21 członków²². W dniu 28 marca 2023 r. Dyrektor Biura Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych na posiedzenie Zarządu Fundacji złożyła wniosek nr PRA.0000.6.2023, w którym zwróciła się z prośbą o dokonanie zmian liczby członków KWP w Przedsięwzięciu KPO. W konsekwencji ograniczono liczbę członków KWP do czterech osób: dwóch członków reprezentowało ministra ds. oświaty i wychowania, a dwóch - Fundację.

¹⁶ Pełnił funkcję Zastępcy Dyrektora Generalnego FRSE do dnia 22 grudnia 2023 r.

¹⁷ Dotyczy dokumentu pn. *Stawki wynagradzania ekspertów za ocenę wniosków i raportów w programie Erasmus+. Konkursy wniosków 2022-2027*.

¹⁸ Odpowiednio 16-17 stycznia 2023 r., 8 lutego 2023 r., 24 lutego 2023 r. oraz 27 kwietnia 2023 r.

¹⁹ Stan na dzień 12 grudnia 2023 r.

²⁰ Komitet Wyboru Przedsięwzięć, dalej: KWP lub Komitet.

²¹ Skład KWP został określony w załączniku nr 2 do uchwały Zarządu Fundacji.

²² Z czego 19 to przedstawiciele Ministerstwa, a dwóch - Fundacji.

Jak wskazał Zastępca Dyrektora Generalnego FRSE, pan Dawid Solak²³ liczba członków Komitetu Wyboru Przedsięwzięć została określona w uzgodnieniu z MEiN na podstawie doświadczeń obu instytucji we wdrażaniu projektów. Wskazał również, że przygotowano sprostowanie załącznika 2 do uchwały nr PRA.020.88.2022, gdyż w uchwale wskazano nazwiska pracowników Ministerstwa²⁴transparentności. Ponadto - jak wskazał Dyrektor Generalny Fundacji, pan Mirosław Marczewski – wniosek w sprawie sprostowania uchwały dotyczył jedynie zmiany załącznika nr 2. Zmiana wynikała z pisma MEiN i dotyczyła jedynie liczby przedstawicieli resortu w KWP. Wyjaśniła także, że wniosek miał charakter informacyjny zatem nie wymagał podejmowania kolejnych uchwał przez Zarząd FRSE.

(akta kontroli str. 67-72, 1367-1371, 3339-3342)

W 2023 r. odbyły się łącznie cztery posiedzenia KWP, na których członkowie Komitetu sporządzili rekomendacje dla Zarządu FRSE w zakresie m.in. akceptacji realizacji poszczególnych przedsięwzięć i przyznanych kwot wsparcia, umieszczenia projektów na liście rezerwowej oraz odrzucenia wniosków ze względu na niską jakość.

(akta kontroli str. 105-118, 160-173, 1389-1414)

2. Fundacja w latach 2022-2023 ogłosiła łącznie cztery nabory w ramach Konkursu BCU, tj.: jeden²⁵ w 2022 r. oraz trzy²⁶ w 2023 r., z czego dwa uzupełniające.

Fundacja na dedykowanej stronie internetowej Konkursu BCU zamieściła zaproszenie do składania wniosków o objęcie wsparciem przedsięwzięć KPO. W opublikowanych ogłoszeniach o otwarciu I, II i III (uzupełniającego) naboru wniosków zawarto m.in.: instrukcje techniczne złożenia wniosku, informacje o wymaganych załącznikach oraz terminy zakończenia naboru. W zakresie terminu zakończenia I naboru szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 80-87, 412-462)

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki, pani Marzena Machałek zaakceptowała Regulamin Konkursu BCU dla I naboru, II naboru oraz III naboru uzupełniającego odpowiednio w dniach: 15 września 2022 r., 3 lutego 2023 r. oraz 6 lipca 2023 r. Zarząd Fundacji uchwałami nr 66/2022 z dnia 3 listopada 2022 r. oraz nr PRA.020.50.2023 z dnia 7 lipca 2023 r. W zakresie zatwierdzenia Regulaminu BCU dla I naboru przez Zarząd Fundacji szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 685-893)

Ministerstwo Edukacji Narodowej w dniu 22 grudnia 2023 r. przekazało do Fundacji zlecenie przygotowania i ogłoszenia przez Fundację IV naboru uzupełniającego na utworzenie i wsparcie funkcjonowania BCU celem zminimalizowania ryzyka nieosiągnięcia wskaźnika 120 branżowych centów umiejętności z KPO. Zarząd Fundacji uchwałą nr PRA.020.90.2023 z dnia

²³ Pismo z dnia 10 stycznia 2023 r.

²⁴ Pracownicy stanowili wsparcie merytoryczne dla ekspertów oceniających wnioski w Konkursie BCU i w związku z tym nie mogli uczestniczyć w pracach KWP ze względu na konieczność zachowania bezstronności i transparentności.

²⁵ 15 października 2022 r.

²⁶ 3 lutego 2023 r. oraz 7 lipca 2023 r. oraz 29 grudnia 2023 r.

28 grudnia 2023 r.²⁷ zatwierdził regulamin Konkursu BCU dla IV naboru uzupełniającego, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W regulaminach dotyczących II naboru i III naboru uzupełniającego, akceptowanych przez Ministerstwo wprowadzono zapisy umożliwiające wyłonienie w pierwszej kolejności wniosków dotyczących dziedzin zawodowych, w których nie wyłoniono do dofinansowania wniosków dotyczących utworzenia BCU.

(akta kontroli str. 757-893, 3032-3042)

3. *Podręcznik procedur wewnętrznych jednostki wspierającej (FRSE) dla KPO*²⁸, zatwierdzony uchwałą Zarządu Fundacji nr 65/2022 z dnia 3 listopada 2022 r. wyznaczał w szczególności Biuro Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych do realizacji zadań dotyczących obsługi Konkursu BCU. Zadania dotyczące obsługi działań Przedsięwzięcia KPO były ponadto realizowane przez Biuro Finansowe Fundacji. W podręczniku określono opis struktury organizacyjnej i procedur wewnętrznych właściwych dla Fundacji w zakresie realizacji przedsięwzięć w ramach Przedsięwzięcia KPO.

W ramach Konkursu BCU pracownicy Fundacji, tj. Zespołu POWER Edukacja zawodowa i KPO BCU przeprowadzili ocenę formalną wniosków²⁹. Jak wskazał pan Dawid Solak, Zastępca Dyrektora Generalnego FRSE, nie wystąpiły sytuacje zmiany ocenającego.

(akta kontroli str. 463-469, 476-627)

Fundacja do zadań związanych z realizacją Konkursu BCU wykorzystywała wewnętrzny system teleinformatyczny pn. OnLine FRSE³⁰, który został udostępniony wnioskodawcom pod adresem <https://online.frse.org.pl>. Cały proces obsługi Konkursu BCU przeprowadzano w ww. systemie.

(akta kontroli str. 632-634)

W latach 2022-2023³¹ w ramach Konkursu BCU wpłynęło łącznie 185 wniosków, tj. 90 w ramach I naboru, 42 - II naboru oraz 53 - III naboru uzupełniającego. Zarząd Fundacji zatwierdził do 23 stycznia 2024 r. (na dzień zakończenia kontroli) łącznie 151 wniosków pod względem formalnym, (co stanowiło 81,6% ogółem złożonych wniosków) tj. 75 w ramach I naboru³², 40 – II naboru³³ oraz 46 – III naboru uzupełniającego³⁴. Do przeważających powodów odrzucenia wniosków na etapie oceny formalnej należały m.in.: niezgodność podmiotu branżowego z regulaminem, niezgodność podmiotu branżowego z dziedziną, nieprowadzenie przez wskazaną szkołę kształcenia w zawodach właściwych dla dziedziny, brak uprawnienia podmiotu branżowego do udziału w konkursie, niezgodność statusu

²⁷ Uchwała w sprawie uruchomienia Konkursu uzupełniającego – 2. Edycja „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)” w związku z realizacją przedsięwzięcia w ramach Inwestycji A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie ogłoszonej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) – Komponent A Odporność i konkurencyjność gospodarki

²⁸ Dalej: Podręcznik BCU KPO.

²⁹ Ocena formalna wniosku o objęcie wsparciem o przyznaniu dofinansowania polega na weryfikacji spełniania poszczególnych kryteriów, które zostały określone w Regulaminie Konkursu BCU pkt 6.2.1

³⁰ Dalej: system FRSE.

³¹ Stan na dzień 31 grudnia 2023 r.

³² Uchwała Zarządu Fundacji nr PRA.020.2.2023 z dnia 3 lutego 2023 r.

³³ Uchwała Zarządu Fundacji nr PRA.020.29.2023 z dnia 12 maja 2023 r.

³⁴ Uchwała Zarządu Fundacji nr PRA.020.71.2023 z dnia 11 listopada 2023 r.

gminy z regulaminem, niezgodność lokalizacji BCU z regulaminem oraz rezygnacja wnioskodawcy.

(akta kontroli str. 80-198)

4. Do oceny merytorycznej wniosków w Konkursie BCU Fundacja wyznaczyła łącznie 86³⁵ ekspertów, w tym dla I naboru 36 ekspertów, dla II naboru – 22 oraz dla III naboru uzupełniającego – 28.

Jak wskazał Zastępca Dyrektora Generalnego FRSE Dawid Solak, ekspertów przydzielano do poszczególnych wniosków „w oparciu o właściwość dla dziedziny” oraz potwierdzoną przez eksperta gotowość do oceny określonej liczby wniosków w wyznaczonym terminie. Wyjaśnił, że wszystkie wnioski złożone w ramach danej dziedziny były ocenione przez dwóch ekspertów celem wyboru najlepszego wniosku w danej dziedzinie.

Kwestia sposób doboru ekspertów zewnętrznych do oceny wniosków w Konkursie BCU została szerzej opisana w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 54-56)

Eksperti w ramach ogłoszonych naborów ocenili łącznie 151 wniosków, z czego w ramach I naboru 75 wniosków, II - 30 oraz III naboru uzupełniającego - 46. Przy ocenie merytorycznej wystąpiły cztery przypadki konfliktu interesu³⁶.

Zastępca Dyrektora Generalnego FRSE pan Dawid Solak wyjaśnił, że Fundacja każdorazowo przekazywała wszystkie wnioski złożone w dziedzinie, w której nastąpił konflikt do oceny innym ekspertom.

(akta kontroli str. 463-469)

W ramach przeprowadzonych trzech naborów, do Fundacji wpłynęły łącznie 23 odwołania, z czego 13³⁷ do I naboru, siedem³⁸ do II naboru oraz trzy³⁹ do III naboru uzupełniającego. Odwołania od decyzji Fundacji dotyczyły oceny formalnej i merytorycznej złożonych wniosków o objęcie wsparciem.

(akta kontroli str. 3307-3314)

5. FRSE w ramach I i II naboru wniosków podpisała 73 umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem na łączną kwotę 846 584,9 tys. zł netto, tj.:
- w ramach I naboru 52 umowy na łączną kwotę 592 527,3 tys. zł netto;
 - w ramach drugiego naboru 21 umów na łączną kwotę 251 063,5 tys. zł netto.
- Na dzień 8 stycznia 2024 r. nie aneksowano żadnej z podpisanych umów zawartych w wyniku zakończenia I i II naboru w Konkursie BCU. W ramach III naboru Konkursu BCU Fundacja na dzień 8 stycznia 2024 r. wyznaczyła ekspertów do oceny merytorycznej.

Zarząd Fundacji uchwałą nr PRA.020.54.2023 z dnia 4 sierpnia 2023 r. ustanowił zabezpieczenia należytego wykonania umów dla przedsięwzięć realizowanych przez wnioskodawców będących m.in. osobami fizycznymi, osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą, kościelnymi osobami prawnymi oraz innymi podmiotami którzy spełniają co najmniej jedną z przesłanek, tj. nie są objęte obowiązkiem składania sprawozdań finansowych lub korzystają z możliwości prowadzenia uproszczonej księgowości. Fundacja zastrzegła sobie

³⁵ Dochodziło do multiplikacji.

³⁶ Tj. zgłoszono konflikt interesów pomiędzy podmiotami składającymi wnioski a osobami dokonującymi oceny. Fundacja podejmowała działania zgodne z wewnętrznymi procedurami.

³⁷ Tj. siedem do oceny formalnej; sześć do oceny merytorycznej.

³⁸ Tj. pięć do oceny formalnej; dwa do oceny merytorycznej.

³⁹ Wyłącznie do oceny formalnej.

prawo wyboru ostatecznej formy zabezpieczenia należytego wykonania umowy po kontakcie opiekuna projektu z OOW.

Zgodnie zawartymi umowami, Fundacja⁴⁰ żądała od Wnioskodawców zabezpieczeń realizacji umowy⁴¹ – w ramach I i II naboru wystąpiło 20 takich przypadków⁴², z czego 11 z nich dotyczyło I naboru, a dziewięć II naboru. Z umów podpisanych w wyniku przeprowadzenia I naboru badaniu zdolności finansowej poddano 10 instytucji⁴³ składających zabezpieczenia realizacji umowy. W przypadku II naboru badaniu poddano pięć instytucji z którymi zawarto umowy, a w pozostałych czterech przypadkach Zarząd FRSE podjął decyzję o odstąpieniu od badania. Przeważającą formą zabezpieczenia był weksel *in blanco* wraz z deklaracją wekslową (12 przypadków), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1579-1581)

W kontrolowanym okresie wystąpiło 14 przypadków⁴⁴ rezygnacji z przyznanego wsparcia - 11 w I naborze oraz trzy w II naborze. Przyczyny rezygnacji w I naborze to: rozpad grupy partnerskiej (siedem przypadków), brak technicznej i czasowej możliwości przeprowadzenia inwestycji (trzy przypadki) oraz w jednym przypadku odstąpienie FRSE od podpisania umowy ze względu na brak współpracy ze strony ostatecznego odbiorcy wsparcia na etapie kontraktowania.

W wyniku szczegółowego badania zawartych umów w ramach I i II naboru Konkursu BCU stwierdzono m.in., że

- zawarto sześć umów z państwowymi jednostkami budżetowymi na łączną kwotę 77 307,1 tys. zł brutto⁴⁵, z czego pięć umów z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz jedną umowę z Ministerstwem Środowiska i Klimatu;
- w ramach zawartych umów w zakresie utworzenia BCU wyróżnia się m.in. 17 na budowę nowego obiektu, 23 na rozbudowę, 28 na przebudowę oraz 29 na adaptację budynku;
- zadeklarowano przeszkolenie łącznie 22,3 tys. osób, z czego: 13,7 tys. osób dorosłych⁴⁶, 6,2 tys. osób w wieku 14-24 oraz 2,4 tys. nauczycieli kształcenia zawodowego;
- łącznie zawarto 18 umów z niepublicznymi podmiotami na łączną kwotę 194 766,5 tys. zł, co stanowiło 23%

Fundacja w dniu 29 września 2023 r. zawarła z PIOT Związkiem Pracodawców Przemysłu Odzieżowego i Tekstylnego w Łodzi⁴⁷ umowę nr

⁴⁰ Na podstawie uchwały Zarządu FRSE nr PRA.020.54.2023 z dnia 4 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia należytego zabezpieczenia wykonania umów w KPO BCU dla niektórych typów podmiotów niepublicznych w ramach konkursu Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 Branżowych Centrów Umiejętności (BCU), realizujących koncepcję Centrów Doskonałości Zawodowej (CoVEs) realizowanego w ramach Inwestycji KPO A3.11. wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie ogłoszonej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – Komponent A odporność i konkurencyjność gospodarki.

⁴¹ Zgodnie z 8 pkt 1 zawartych umów wniesienie zabezpieczenia realizacji Umowy następuje w przypadku niepublicznych ostatecznych odbiorców wsparcia w formie weksla *in blanco* wraz z deklaracją wekslową, w przypadku gdy wartość zaliczki nie przekracza 10 000 000 zł. W przypadku gdy wartość zaliczki przekracza 10 000 000 zł w jednej albo kilku form wybranych przez Fundację.

⁴² Wg stanu na dzień 4 stycznia 2024 r. W sześciu przypadkach procedury związane z pozyskiwaniem zabezpieczenia nie zostały jeszcze zakończone.

⁴³ Wg stanu na dzień 9 stycznia 2024 r. W przypadku jednej instytucji wciąż oczekiwano na dostanie dokumentacji potrzebnej do przeprowadzenia badania.

⁴⁴ Wg stanu na dzień 8 stycznia 2024 r.

⁴⁵ W tym: 12 038,8 tys. zł podatku od towarów i usług VAT.

⁴⁶ Tj. osoby w wieku co najmniej 25 lat – nie licząc nauczycieli kształcenia zawodowego.

⁴⁷ Dalej: PIOT.

KPO/22/1/BCU/U/0035 o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z planu rozwojowego realizacji przedsięwzięcia w ramach Konkursu BCU na kwotę 9 976,7 tys. zł. W dniu 27 kwietnia 2023 r. do FRSE wpłynął wniosek o zmianę decyzji dot. budżetu projektu pt. *Innowacyjne Branżowe Centrum Mody w zakresie udzielonego wsparcia*. PIOT zwrócił się wówczas do Fundacji, o zmianę kwoty dofinansowania z 9 795,7 tys. zł na 10 695,7 tys. zł, uzasadniając zmianę omyłką pisarską. Uchwałą nr PRA.020.37.2023 z dnia 29 maja 2023 r. Zarząd Fundacji zatwierdził wniosek PIOT. W dniu 24 lipca 2023 r. PIOT ponownie zwrócił się do Fundacji z wnioskiem o obniżenie wartości dofinansowania o kwotę 651,3 tys. zł tj. z wysokości 10 628,0 tys. zł⁴⁸ na kwotę 9 976,7 tys. zł z uwagi na skierowanie pismo FRSE⁴⁹, w którym Fundacja poinformowała, że z uwagi na zapisy rozporządzenia w sprawie zaliczki, nie jest możliwe ustanowienie zabezpieczenia w formie weksla *in blanco*, w wypadku gdy łączna kwota planowanych zaliczek przekracza 10 000,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 1415-1426, 1584-1588)

6. W 73 zawartych umowach przyjętym okresem sprawozdawczym był kwartał⁵⁰. Doprecyzowano także zapisy punktu 8.6.1. Regulaminu konkursu, w którym termin na złożenie wniosku o płatność wynosił 14 dni po zakończeniu okresu sprawozdawczego, zmieniając ten zapis na 10 dni roboczych po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień 7 grudnia 2023 r. wpłynęły łącznie 54 wnioski o płatność za III kwartał - do 30 września 2023 r., z czego 45 dotyczyło umów z I, a dziewięć z II naboru. Do dnia 18 stycznia 2024 r. do FRSE wpłynęło 59 wniosków o płatność za IV kwartał dotyczących realizacji przedsięwzięć w I i II naboru.

Spośród 52 umów podpisanych w wyniku I naboru 43 z 45 Wniosków o płatność za III kwartał, złożono po terminie⁵¹. Informacja na temat przedłużenia terminu składania Wniosków o płatność była zamieszczana Harmonogramie składania wniosków o płatność dla przedsięwzięć realizowanych w ramach Konkursu BCU.

Pani Liliana Budkowska, Dyrektor Biura Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych oraz pan Mirosław Marczewski, Dyrektor Generalny FRSE, wyjaśnili że w związku z niepełnym przygotowaniem systemów IT na poziomie krajowym FRSE uruchomiło formularz wniosku, poprzez własny system IT – System dokumentów online Finera⁵² i prowadziło nabór wniosków poprzez ww. system. Po osiągnięciu przez system CST2021 pełnej funkcjonalności uruchomiono nabór techniczny do naboru już zrealizowanego przez system FRSE i przekazano OOW informację o konieczności ponownego złożenia wniosku (tzw. wniosku technicznego). Składanie wniosków technicznych odbywało się w systemie CST2021 w aplikacji Projekty. Złożenie wniosku w takiej formie było konieczne, aby w systemie znalazły się dane niezbędne do późniejszych działań sprawozdawczych OOW (m.in. składanie Wniosków o płatność). Następnie opiekunowie przedsięwzięć weryfikowali, czy złożone dane były zgodne z wnioskami złożonym w systemie FRSE. W przypadku błędów

⁴⁸ PIOT – Związek Pracodawców Przemysłu Odzieżowego i Tekstylnego pismem z dnia 24 lipca 2023 r. przedstawił ponowną analizę budżetu.

⁴⁹ Pismo I.dz. KPO.430.1.9.2023 z dnia 19 lipca 2023 r.

⁵⁰ Zapisy § 11 ust. 2 umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem z planu rozwojowego dotyczącego realizacji przedsięwzięcia w ramach Konkursu pt. Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs).

⁵¹ Termin wynosił 10 dni roboczych i był wskazany w § 11 ust. 4 umowy. W przypadku umów z I naboru termin przypadał na dzień 13 października 2023 r. W 43 przypadkach wnioski o płatność były składane pomiędzy 18 października a 10 listopada 2023 r.

⁵² <https://finera.frse.org.pl/>.

lub braków wnioski były poprawiane. Po uzgodnieniu poprawnej wersji wniosku opiekunowie przeprowadzali „techniczną” ocenę wniosków w systemie, gdyż bez tego etapu system nie uruchamiał dalszych funkcjonalności. Po przejściu tego kroku wnioski były eksportowane w systemie CST2021, w którym do każdego wniosku należało wprowadzić potwierdzenie zawarcia umowy z FRSE. Następnie generowano do OOW zaproszenie do aplikacji Projekty, który w ciągu 72h musiał potwierdzić dostęp do aplikacji, aby mieć dostęp do możliwości składania Wniosków o płatność. Procedura była czasochłonna i obciążona częstymi problemami zarówno po stronie FRSE (nowy nieznany system, konieczność znajdowania rozwiązań dla nieprzewidzianych sytuacji, podstawowe informacje udzielane przez administratorów systemu na początkowym etapie funkcjonowania systemu), jak i po stronie OOW (brak znajomości systemu, problemy z logowaniem, itd.), co dodatkowo wydłużało procedurę pozwalającą na uruchomienie procedury składania Wniosków o płatność przez OOW.

Na koniec IV kwartału kwota wydatkowanych środków⁵³, z 73 podpisanymi umowami w ramach I i II naboru, wyniosła 50 136,5 tys. zł, tj. 5,9% przekazanych zaliczkowo środków (590 513,3 tys. zł). W kontrolowanym okresie⁵⁴ FRSE nie rozliczała wydatków i nie wzywała OOW do przedstawienia dokumentów źródłowych potwierdzających realizację wydatków, w związku z powyższym nie wystąpiły przypadki nieuznania wydatków dotyczących okresu sprawozdawczego. Według wyjaśnień Dyrektora Generalnego FRSE Mirosława Marczewskiego wynikało to z niezakończenia procesu weryfikacji wniosków o płatność.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. Fundacja przekazała do Polskiego Funduszu Rozwoju⁵⁵ łącznie 67 dyspozycji płatności na kwotę 548 511,2 tys. zł. Wszystkie płatności zostały zrealizowane. Na dzień 15 stycznia 2024 r. Fundacja nie przekazała dyspozycji płatności do PFR z uwagi na niezakończenie procedury weryfikacji wniosków o płatność, w których OOW sprawozdawali zakres wykonanych zadań.

Fundacja nie dysponowała informacjami o stanie środków pozostających na rachunku PFR w ramach realizacji inwestycji BCU.

(akta kontroli str. 3327-3338)

W kontrolowanym okresie⁵⁶ Fundacja w ramach podpisanych 73 umów nie przekazała dyspozycji płatności łącznie dla sześciu instytucji, z czego w ramach I naboru dla dwóch instytucji (tj. 3,8% podpisanych umów w tym naborze) oraz w ramach II naboru - czterech (tj. 19%). Badaniem szczegółowym objęto 67 zleceń wypłaty złożonych w okresie od 1 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Ustalono, że wszystkie badane zlecenia zostały zrealizowane po spełnieniu przesłanek umownych warunkujących ich realizację. We wszystkich wypadkach została zlecona wypłata 70% wartości udzielonego wsparcia netto.

(akta kontroli: płyty CD 1-3)

FRSE udzielając wsparcia w ramach Konkursu BCU nie uwzględnia lokalizacji przyszłego BCU. Przyjęte przez Fundację, w porozumieniu z Ministerstwem, rozwiązania nie pozwalały na zarządzanie lokalizacją BCU i ich rozmieszczeniem na terenie całego kraju, zgodnie z zapisami KPO⁵⁷. Stwierdzono, że na podstawie

⁵³ Wynikająca ze złożonych wniosków o płatność za IV kwartał 2023 r.

⁵⁴ Wg stanu na dzień 8 stycznia 2024 r.

⁵⁵ Dalej: PFR.

⁵⁶ Wg stanu na dzień 16 stycznia 2024 r.

⁵⁷ Zgodnie z zapisami w KPO: „Co do zasady, lokalizacja centrów będzie uwzględniać równomierne rozłożenie na terenie całego kraju”.

zawartych umów w ramach I i II naboru rozmieszczenie BCU skoncentrowane było w głównej mierze (tj. 31 BCU, co stanowiło 32,5%) w pięciu południowych województwach⁵⁸. Dla porównania w czterech⁵⁹ północnych województwach ma powstać na mocy zawartych umów łącznie pięć BCU, (tj. 6,8% dotychczas wyłonionych). Ponadto w czterech miejscowościach⁶⁰ mają powstać po dwa BCU, a w dwóch⁶¹ po trzy BCU. Najwięcej BCU ma powstać w województwie mazowieckim – 15, tj. 20,5%.

Z informacji przekazanych przez Ministra wynika, że wybór przedsięwzięć do wsparcia następował na podstawie oceny formalnej i merytorycznej złożonych wniosków. Podkreślono, że z uwagi na różnorodność branż oraz kluczową wiedzę i rolę branż w zakresie podejmowania decyzji odnośnie lokowania działalności i rozwoju danej branży/dziedziny zawodowej na terenie kraju nie zdecydowano się na wskazywanie dziedzin zawodowych, w których mogą powstać BCU w poszczególnych województwach.

Ponadto z analizy umów zawartych w ramach I i II naboru wynika, że w czterech dziedzinach⁶² zawarto po trzy umowy na utworzenie BCU, a w ośmiu⁶³ po dwie umowy, tj. w 12 dziedzinach z 57 (tj. 21%) w których podpisano umowy w ramach I i II naboru, zawarto 28 umów z 73 zawartych tj. 38,4%.

Z informacji przekazanych przez Ministra wynika, że przedsięwzięcia wybierano na podstawie formalnej i merytorycznej oceny wniosków. Ponadto Ministerstwo podkreśliło, że KPW po przeprowadzonych analizach podejmował decyzje o określeniu maksymalnej liczby trzech BCU mogących uzyskać dofinansowanie w ramach jednej dziedziny. Każdy kolejny nabór w ramach Konkursu BCU zaprojektowany był tak, aby w pierwszej kolejności objąć dofinansowaniem wnioski w dziedzinach, w których dotychczas nie wyłoniono wniosków.

(akta kontroli str. 3032-3041, płyty CD 1-3)

W przypadku sześciu umów zawartych z poniższymi podmiotami, FRSE nie dokonała zleceń wypłaty zaliczek z uwagi na brak wniesienia umownego zabezpieczenia realizacji umowy⁶⁴. W toku kontroli stwierdzono, że:

- Polskie Stowarzyszenie Dekarzy⁶⁵ nie przekazało do Fundacji niezbędnego do przeprowadzenia badania zdolności finansowej sprawozdania;
- Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach⁶⁶ dostarczył do Fundacji operat szacunkowy w celu jego zatwierdzenia zabezpieczenia w formie hipoteki;
- Centrum Edukacji Sp. z o.o.⁶⁷ dostarczyło do Fundacji gwarancję bankową, która na dzień 23 stycznia 2024 r. (na dzień zakończenia czynności kontrolnych) była w trakcie weryfikacji;

⁵⁸ Tj. w województwach: dolnośląskim – siedem BCU, małopolskim – siedem BCU, opolskim – pięć BCU, podkarpackim – pięć BCU i śląskim – siedem BCU.

⁵⁹ Tj. w województwach: zachodniopomorskim - 1, pomorskim - 2, warmińsko-mazurskim - 1 i podlaskim - 1)

⁶⁰ Tj. Bydgoszcz, Zielona Góra, Siedlce, Radom.

⁶¹ Tj. Łodzi i Wrocławiu

⁶² Tj. elektryka, energetyka, ogrodnictwo, spedycja

⁶³ Tj. instalacje sanitarne, grzewcze i gazowe; prace wykończeniowe; automatyka przemysłowa; ślusarstwo mechanika i obróbka skrawaniem; moda; logistyka; informatyka i programowanie; eksploatacja portów i terminali lotniczych

⁶⁴ Zgodnie z zapisami §10 ust. 5 zawartych umów, wypłata pierwszej płatności zostanie dokonana w terminie 30 dni kalendarzowych od ustanowienia należytego zabezpieczenia umowy.

⁶⁵ Umowa nr KPO/22/BCU/W/0024 na kwotę 9 998,9 tys. zł.

⁶⁶ Umowa nr KPO/22/BCU/W/0074 na kwotę 12 000,0 tys. zł.

⁶⁷ Umowa nr KPO/23/BCU/W/0010 na kwotę 12 998,5 tys. zł.

- Towarzystwo Salezjańskie – Inspektoria (prowincja) św. St. Kostki w Warszawie⁶⁸ dostarczyło do Fundacji operat szacunkowy w celu jego zatwierdzenia zabezpieczenia w formie hipoteki;
- Stowarzyszenie Włókienników Polskich⁶⁹ nie odesłało podpisanego egzemplarza umowy oraz zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

Jak wskazał Dyrektor Generalny FRSE – pan Mirosław Marczewski w przypadku Polskiego Stowarzyszenia Dekarzy Fundacja zawarła z OOW umowę o objęcie wsparciem, ale oczekuje na dostanie brakującego badania biegłego rewidenta.

(akta kontroli str. 1584-1588, 2133-2140, 4876-4887)

W 26 przypadkach ubiegania się o wsparcie wystąpiła sytuacja, w której OOW wnosił o objęcie wsparciem w kwocie wyższej i która została zatwierdzona uchwałą zbiorczą zarządu FRSE, natomiast umowa została zawarta na kwotę niższą niż pierwotnie wnioskowana⁷⁰. FRSE we wszystkich powyższych przypadkach wydała decyzje w sprawie zmiany przedsięwzięcia w zakresie zmiany wysokości udzielonego wsparcia, ustalając wysokość budżetu zakontraktowanego dla wnioskowanego wsparcia. Konieczność wydania decyzji w sprawie zmiany wysokości dofinansowania wynikała z tego, że na etapie kontraktowania OOW korygował, usuwał część kosztów wprowadzonych przez OOW w pozycjach szczegółowego budżetu przedsięwzięcia lub aktualizował części pozycji budżetowych zgodnie z rekomendacjami ekspertów i FRSE. W jednym wypadku decyzja w sprawie zmiany dofinansowania wynikała z korekty podatku VAT⁷¹.

(akta kontroli str. 3343-3346, 3348-4026)

7. Fundacja zaplanowała kontrole w zakresie wykonania wydatków, obejmujące kontrolę dokumentacji finansowej oraz dokumentacji potwierdzającej prowadzenie działań w ramach realizacji przedsięwzięcia na lata 2024-2026. Zgodnie z określoną metodologią zawartą w *Harmonogramie kontroli przedsięwzięć w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności* w zakresie przedsięwzięcia KPO Fundacja planuje poddanie kontroli próbie składającą się z 15% liczby przedsięwzięć BCU. Ponadto Fundacja w ramach Inwestycji KPO będzie mogła przeprowadzać kontrole doraźne w systemie ciągłym, w przypadku, kiedy analiza wniosku o płatność nasuwałaby wątpliwości co do jego rzetelności. Obowiązek kontroli przedsięwzięć przez FRSE wynikał z umowy zawartej pomiędzy Fundacją a Ministrem z dnia 14 września 2022 r.⁷²

W okresie objętym kontrolą Fundacja nie przeprowadzała kontroli wykonania i weryfikacji wydatków, w tym kontroli całości lub części dokumentacji finansowej czy dokumentacji potwierdzającej prowadzenie działań w ramach realizacji przedsięwzięcia. Do 12 grudnia 2023 r. OOW nie zgłaszały zastrzeżeń co do sposobu realizacji umów, nie wpłynęły też skargi w zakresie realizacji Konkursów

⁶⁸ Umowa nr KPO/23/BCU/W/0012 na kwotę 14 000,0 tys. zł. oraz umowa nr KPO/23/BCU/W/0015 na kwotę 14 000,0 tys. zł.

⁶⁹ Umowa nr KPO/23/BCU/W/0034.

⁷⁰ 26 wniosków, w tym 20 wniosków z I naboru: KPO/22/BCU/W/0004, KPO/22/1/BCU/U/0013, KPO/22/BCU/W/0020, KPO/22/BCU/W/0022, KPO/22/BCU/W/0024, KPO/22/BCU/W/0025, KPO/22/BCU/W/0027, KPO/22/BCU/W/0035, KPO/22/BCU/W/0037, KPO/22/BCU/W/0038, KPO/22/BCU/W/0039, KPO/22/BCU/W/0043, KPO/22/BCU/W/0053, KPO/22/BCU/W/0054, KPO/22/BCU/W/0063, KPO/22/BCU/W/0077, KPO/22/BCU/W/0078, KPO/22/BCU/W/0087 oraz 6 wniosków z II naboru: KPO/23/BCU/W/0006, KPO/23/BCU/W/0017, KPO/23/BCU/W/0018, KPO/23/BCU/W/0031, KPO/23/BCU/W/0034, KPO/23/BCU/W/0035.

⁷¹ Dot. wniosku KPO/22/BCU/W/0039.

⁷² Zgodnie z § 1 ust. 6 umowy Jednostka Wspierająca zapewni prawidłową realizację zadań wynikających z niniejszej umowy, w szczególności poprzez prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych, prowadzenie kontroli przedsięwzięć w ramach inwestycji oraz zawarcie umów o objęcie wsparciem z ostatecznymi odbiorcami wsparcia zgodnie ze wzorem przez siebie opracowanym i zatwierdzonym przez Instytucję Odpowiedzialną.

BCU. W kontrolowanym okresie proces przyznawania i rozliczania środków finansowych na tworzenie BCU nie był przedmiotem audytu wewnętrznego, a Fundacja nie była kontrolowana przez instytucje zewnętrzne.

(akta kontroli str. 202-219, 220, 222-251)

Z informacji przekazanej przez Ministra⁷³ na dzień 31 grudnia 2023 r. do ewidencji szkół i placówek niepublicznych wpisano łącznie 11⁷⁴ Branżowych Centrów Umiejętności zlokalizowanych odpowiednio w województwie mazowieckim (trzy)⁷⁵, śląskim (trzy)⁷⁶, lubelskim (dwa)⁷⁷, małopolskim (jedno)⁷⁸, dolnośląskim (dwa)⁷⁹.

(akta kontroli str. 3019-3031)

8. Fundacja na realizację zadań wynikających z organizacji i obsługi Konkursu BCU w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. wydatkowała łącznie 4 159,8 tys. zł, z czego na:

- wydatki operacyjne⁸⁰ 1 311,5 tys. zł, co stanowiło 31,5% ogółu wydatkowanych środków;
- wynagrodzenia ekspertów 191,0 tys. zł, co stanowiło 4,6% ogółu wydatkowanych środków;
- wynagrodzenia pracowników, w tym również pochodne od wynagrodzeń 2 657,3 tys. zł, co stanowiło 63,9% ogółu wydatkowanych środków.

W obsługę Konkursu BCU, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. było zaangażowanych 29,2 pracowników (wg liczby etatów), z czego 17,9 etatu pracowników merytorycznych i 11,3 pracowników administracyjnych.

Jak wskazał Zastępca Dyrektora Generalnego FRSE, pan Dawid Solak – Fundacja w 2022 r. nie poniosła wydatków związanych z organizacją i obsługą Konkursu BCU, w tym m.in. wynagrodzeń dla ekspertów, pracowników oraz kosztów operacyjnych. Dodał, że w 2022 r. nikt z pracowników etatowych nie był finansowany ze środków KPO.

⁷³ Pismo znak DFS-ZKPO.630.1.2024.KK z 15 stycznia 2024 r.

⁷⁴ Tj. w ramach I naboru – 10 BCU, II – naboru jedno BCU.

⁷⁵ Dotyczy: 1. Branżowe Centrum Umiejętności Nr 2 w Radomiu w dziedzinie automatyki przemysłowej, um. nr KPO/22/BCU/W/0063 zawarta z Gminą Miasta Radomia; 2. Branżowe Centrum Umiejętności Nr 1 w Radomiu w dziedzinie prac wykończeniowych, um. nr KPO/22/BCU/W/0042 zawarta z Gminą Miasta Radomia; 3. Branżowe Centrum Umiejętności w Pionkach w dziedzinie ślusarstwo, mechanika i obróbka skrawaniem, um. nr KPO/22/BCU/W/0037 zawarta z Powiatem Radomskim.

⁷⁶ Dotyczy: 1. Branżowe Centrum Umiejętności Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Katowicach w dziedzinie eksploatacji portów i terminali lotniczych um. nr KPO/22/BCU/W/0093 zawarta z Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Katowicach; 2. Branżowe Centrum Umiejętności nr 1 w Żywcu w dziedzinie energetyki odnawialnej słonecznej w dziedzinie energetyka odnawialna (słoneczna), um. nr KPO/22/BCU/W/0027 zawarta z Powiatem Żywieckim; 3. Branżowe Centrum Umiejętności w Dziedzinie Florystyka w dziedzinie florystyka, um. nr KPO/22/BCU/W/0009 zawarta z Śląskim Centrum Florystycznym Rekol sp z o.o.

⁷⁷ Dotyczy: 1. Branżowe Centrum Umiejętności w Radzynie Podlaskim w dziedzinie zawodowej elektryka w dziedzinie elektryka um. nr KPO/22/BCU/W/0007 zawarta z Powiatem Radzyńskim; 2. Branżowe Centrum Umiejętności w Łukowie w dziedzinie ślusarstwo, mechanika i obróbka skrawaniem, um. nr KPO/22/BCU/W/0008 zawarta z Powiatem Łukowskim.

⁷⁸ Dotyczy Niepubliczne Branżowe Centrum Umiejętności w dziedzinie gastronomii i kelnerstwa w Tarnowie w dziedzinie gastronomii i kelnerstwie, um. nr KPO/22/BCU/W/0020 zawarta z Izbą Rzemieślniczą oraz Małą i Średnią Przedsiębiorczości w Tarnowie.

⁷⁹ Dotyczy: 1. Branżowe Centrum Umiejętności Górnictwa Rud 4.0 w dziedzinie Górnictwo podziemne, przeróbka rud metali i surowców mineralnych, um. nr KPO/22/BCU/W/0044 zawarta z Miedziowym Centrum Kształcenia Kadr sp z o.o.; 2. Branżowe Centrum Umiejętności w Dziedzinie Logistyka przy Międzynarodowej Wyższej Szkole Logistyki i Transportu we Wrocławiu w dziedzinie logistyka, um. nr KPO/23/BCU/W/0042 zawarta z Międzynarodową Wyższą Szkołą Logistyki i Transportu we Wrocławiu.

⁸⁰ Do grupy wydatków operacyjnych zaliczały się m.in.: koszty wydawnictw, organizacja szkoleń związanych ze szkolnictwem zawodowym.

Fundacja w 2024 r.⁸¹ na obsługę Inwestycji wydatkowała łącznie 65,1 tys. zł, z czego na:

- wydatki operacyjne⁸² 51,4 tys. zł, co stanowiło 79% poniesionych wydatków w 2024 r.;
- wynagrodzenia pracowników, w tym również pochodne od wynagrodzeń pracowników 13,6 tys. zł, co stanowiło 21% poniesionych wydatków w 2024 r.

Stan zatrudnienia w 2024 r.⁸³ w ramach realizacji Przedsięwzięcia KPO zmniejszył się o ok. 65% w stosunku do początkowej liczby zatrudnionych osób. Jak wskazał Dyrektor Generalny Fundacji, pan Mirosław Marczewski zmniejszenie liczby osób finansowanych z projektu KPO w 2024 r. wynikało z zadań, jakie zostały przypisane do działów wspomagających w latach 2023-2024 oraz z możliwości finansowych projektu na 2024 rok. Dodał również, że liczba pracowników bezpośrednio realizujących projekt pozostała bez zmian, a zmniejszeniu uległa jedynie liczba pracowników działów wspomagających (administracja, kadry, promocja), co bezpośrednio nie wpłynie na jakość realizowanych zadań.

(akta kontroli str. 3-4, 20, 463-469, 3307-3314, 2902-3015)

Fundacja prowadziła działania promocyjne i informacyjne Konkursu BCU. W okresie od października 2022 r. do sierpnia 2023 r. zorganizowano pięć⁸⁴ spotkań informacyjnych w formule on-line oraz dwa⁸⁵ formie stacjonarnej dla potencjalnych wnioskodawców w konkursie. Fundacja dla instytucji realizujących przedsięwzięcia w ramach Konkursu BCU w dniach 5-6 grudnia 2023 r. zorganizowała szkolenie z zarządzania przedsięwzięciem realizowanym w ramach Inwestycji KPO. Pracownicy Fundacji w ramach realizacji inicjatywy KPO brali udział m.in. w wydarzeniach i spotkaniach w regionach m.in. jak: województwo dolnośląskie, województwo lubelskie, województwo pomorskie oraz województwa wielkopolskiego, podczas których prezentowali zasady i możliwości aplikowania do Konkursu BCU. Fundacja ponadto wydała wydawnictwa w zakresie szkolnictwa branżowego oraz prowadziła kampanie informacyjną w prasie i internecie. Z informacji przekazanych przez Ministerstwo⁸⁶ wynika, że w latach 2021-2023 zorganizowano ok. 200 spotkań upowszechniających koncepcję BCU i założenia Konkursu BCU w szczególności z przedstawicielami organizacji branżowych. Ministerstwo prowadziło działania upowszechniające przed kolejnymi naborami do Konkursu BCU, które były skierowane do organizacji branżowych i szkół prowadzących kształcenie zawodowe.

(akta kontroli str. 3016-3018, 3032-3042, 4362-4733)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁸¹ Stan na dzień 15 stycznia 2024 r.

⁸² Do grupy wydatków operacyjnych zaliczały się m.in.: koszty wydawnictw, organizacja szkoleń związanych ze szkolnictwem zawodowym.

⁸³ Stan na dzień 15 stycznia 2024 r.

⁸⁴ Tj. w dniach: 20 października 2022 r., liczba uczestników zgłoszonych – 110 osób; 25 października 2022 r., liczba uczestników zgłoszonych – 241 osób; 27 października 2022 r., liczba uczestników zgłoszonych – 114 osób; 2 marca 2023 r., liczba uczestników zgłoszonych – 198 osób oraz 31 sierpnia 2023 r., liczba uczestników zgłoszonych – 101 osób.

⁸⁵ Tj.: w dniu 8 września 2022 r., liczba uczestników zgłoszonych – 108 osób; 9 września 2022 r., liczba uczestników zgłoszonych – 103 osoby.

⁸⁶ Pismo znak DFS-ZKPO.630.1.2024.KK z 23 stycznia 2024 r.

1. Fundacja nie sporządziła harmonogramu realizacji inwestycji w zakresie utworzenia i wsparcia funkcjonowania branżowych centrów umiejętności, co było niezgodne z § 3 ust. 4 umowy w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją inwestycji w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności zawartej 14 września 2022 r. z Ministrem Edukacji i Nauki.

Zgodnie z ww. § 3 ust. 4 umową w celu zapewnienia terminowej realizacji inwestycji, w tym terminowego osiągnięcia wskaźnika/ów, jednostka wspierająca (tj. FRSE) *w terminie 30 dni do dnia zawarcia umowy, zobowiązała się sporządzić harmonogram realizacji inwestycji w ujęciu kwartalnym, który miał zawierać również harmonogram wydatków ponoszonych na realizację działań wykonywanych bezpośrednio przez instytucję odpowiedzialną za realizację inwestycji (tj. Ministerstwo) lub jednostkę wspierającą (tj. FRSE) plan rozwojowy.* Harmonogram po zatwierdzeniu przez Ministerstwo i FRSE w formie pisemnej pod rygorem nieważności, miał stanowić załącznik do umowy.

Zastępca Dyrektora Generalnego FRSE, pan Dawid Solak, wskazał, że harmonogramy realizacji inwestycji zostały zawarte w Regulaminie Konkursu BCU. Wskazane terminy były również bezpośrednio związane z osiągnięciem wskaźników, z których OOW miały się sprawozdawać do FRSE, a FRSE będzie te dane raportować do Ministerstwa poprzez sprawozdania miesięczne. Zaznaczył również, że w zakresie przygotowania i zatwierdzenia Regulaminu Konkursu BCU FRSE współpracowało z MEiN. Ponadto dodał, że skonstruowany w ten sposób mechanizm nie wymagał dodatkowych uregulowań w formie harmonogramu weryfikującego postęp w realizacji inwestycji.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że harmonogram zawarty w Regulaminie Konkursu BCU jest jedynie harmonogramem technicznym, który obejmuje wyłącznie terminy realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych naborów. Harmonogram ten w ocenie NIK nie odnosi się natomiast do wydatków ponoszonych na realizację działań wykonywanych bezpośrednio przez Jednostkę Wspierającą, w związku z powyższym nie stanowi realizacji zapisów umowy z dnia 14 września 2022 r.

(akta kontroli str. 4-5, 222-251)

2. Fundacja, w ramach I naboru do Konkursu BCU, przyznała wsparcie finansowe pięciu podmiotom w łącznej wysokości 59 633,7 tys. zł⁸⁷, pomimo że złożone przez nie wnioski zostały ocenione wyłącznie przez ekspertów, którzy byli zaklasyfikowani w bazie jako eksperci z innych dziedzin, a zatem nie posiadali specjalistycznej wiedzy lub umiejętności z dziedzin gospodarki, których dotyczyły oceniane przez nich wnioski.

W ramach kontroli stwierdzono, że:

- a) dwa wnioski dotyczące utworzenia BCU w branży ogrodnictwo zostały ocenione pod względem merytorycznym przez eksperta nieposiadającego specjalistycznej wiedzy lub umiejętności z tej dziedziny. Ekspert ten w formularzu zgłoszeniowym⁸⁸ na eksperta współpracującego z Fundacją w zakresie oceny wniosków w ramach Przedsięwzięcia KPO wskazał m.in. branżę teleinformatyczną, hotelarsko gastronomiczno-turystyczną,

⁸⁷ Na podstawie umów: KPO/22/BCU/W/0003 z dnia 10 sierpnia 2023 r. na kwotę 10 536,3 tys. zł zawarta z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi; KPO/22/BCU/W/0045 z dnia 4 lipca 2023 r. na kwotę 12 000,0 tys. zł zawarta z Powiatem Opoczyńskim; KPO/22/BCU/W/0061 z dnia 4 lipca 2023 r. na kwotę 15 510,5 tys. zł zawarta z Powiatem Mileckim; KPO/22/BCU/W/0087 z dnia 31 lipca 2023 r. na kwotę 9 589,9 tys. zł zawarta z Powiatem Opolskim; KPO/22/BCU/W/0093 z dnia 4 lipca 2023 r. na kwotę 11 997,0 tys. zł zawarta z Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Katowicach.

⁸⁸ Dotyczy wniosku zgłoszeniowego nr KPO/22/EXP/BCU/W/0067

budowlaną, elektroniczno-mechatroniczną oraz ekonomiczno-administracyjną. Fundacja zatwierdziła wskazane przez eksperta branże i dokonała stosownego wpisu na listę ekspertów współpracujących z FRSE w zakresie oceny wniosków w Konkursie BCU.

- b) wniosek dotyczący utworzenia BCU w branży ceramiczno-szklarskiej został oceniony pod względem merytorycznym przez eksperta nieposiadającego specjalistycznej wiedzy lub umiejętności z tej dziedziny. Ekspert ten w formularzu⁸⁹ zgłoszeniowym na eksperta współpracującego z Fundacją w zakresie oceny wniosków w ramach Przedsięwzięcia KPO wskazał branżę budowlaną. Fundacja zatwierdziła wskazaną przez eksperta branżę i dokonała stosownego wpisu na listę ekspertów współpracujących z FRSE w zakresie oceny wniosków w Konkursie BCU;
- c) dwa wnioski dotyczące utworzenia BCU w branży lotniczej zostały ocenione pod względem merytorycznym przez eksperta nieposiadającego specjalistycznej wiedzy lub umiejętności z tej dziedziny. Ekspert ten w formularzu⁹⁰ zgłoszeniowym na eksperta współpracującego z Fundacją w zakresie oceny wniosków w ramach Przedsięwzięcia KPO wskazał m.in. branżę elektryczno-mechatroniczną, mechaniczną, motoryzacyjną oraz mechaniki precyzyjnej. Fundacja zatwierdziła wskazane przez eksperta branże i dokonała stosownego wpisu na listę ekspertów współpracujących z FRSE w zakresie oceny wniosków w Konkursie w ramach BCU;
- d) wniosek dotyczący utworzenia BCU w branży lotniczej został oceniony pod względem merytorycznym przez eksperta nieposiadającego specjalistycznej wiedzy lub umiejętności z tej dziedziny. Ekspert ten w formularzu⁹¹ zgłoszeniowym na eksperta współpracującego z Fundacją w zakresie oceny wniosków w ramach Przedsięwzięcia KPO wskazał m.in. branżę budowlaną, ekonomiczno-administracyjną, handlową, hotelarsko-gastronomiczno-turystyczną oraz ogrodniczą. Fundacja zatwierdziła wskazane przez eksperta branże i dokonała stosownego wpisu na listę ekspertów współpracujących z FRSE w zakresie oceny wniosków w Konkursie BCU.

Zgodnie z *Podręcznikiem procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO* zatwierdzonym uchwałą Zarządu Fundacji nr 65/2022 z dnia 3 listopada 2022 r. w celu zapewnienia rzetelnej i bezstronnej oceny wniosków o objęcie wsparciem z planu rozwojowego, w ocenie tej mogą uczestniczyć eksperci posiadający specjalistyczną wiedzę lub umiejętności z poszczególnych dziedzin. Jednocześnie w § 1 ust. 4 zawartej umowy⁹² ekspert oświadcza, że jest merytorycznie przygotowany do należytego i kompletnego wykonania Zlecenia według swojej najlepszej wiedzy i posiadanego doświadczenia, z uwzględnieniem wskazówek właściwych dla danego konkursu wniosków.

Jak wskazał Dyrektor Generalny, pan Mirosław Marczewski we wszystkich przypadkach do oceny merytorycznej wniosków w pierwszej kolejności wyznaczono ekspertów, którzy zadeklarowali doświadczenie w danej branży. We wskazanych przypadkach w bazie ekspertów brakowało osób, które zadeklarowały doświadczenie w branżach ceramiczno-szklarskiej, ogrodniczej i lotniczej. Ponadto dodał, że po ustnej konsultacji z MEiN zdecydowano

⁸⁹ Dotyczy wniosku zgłoszeniowego nr KPO/22/EXP/BCU/W/0026

⁹⁰ Dotyczy wniosku zgłoszeniowego nr KPO/22/EXP/BCU/W/0029

⁹¹ Dotyczy wniosku zgłoszeniowego nr KPO/22/EXP/BCU/W/0012

⁹² Dotyczy umowy zlecenie, której przedmiotem jest określenie zasad udziału Eksperta w ocenie wniosków składanych przez wnioskodawców w Konkursie *Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności, realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)*.

o przekazaniu wniosków ekspertom w branży budowlanej lub pokrewnej. Dodał również, że ze względu na konieczność terminowego zakończenia oceny zdecydowano o wykorzystaniu doświadczenia eksperta z branży budowlanej, gdyż przedsięwzięcia KPO BCU mają duży komponent dotyczący działań budowlanych.

Z informacji uzyskanej od Ministra Edukacji wynika, że za przeprowadzenie oceny wniosków w ramach konkursu „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)” odpowiada Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, ogłaszająca konkurs. Ponadto wskazano, że MEiN nie prowadził z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji korespondencji w sprawie wyrażenia zgody na przekazywanie wniosków do oceny merytorycznej ekspertom w innej branży niż złożony wniosek.

NIK wskazuje, że zgodnie z *Podręcznikiem procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO* wszyscy wnioskodawcy powinni być ocenieni przez ekspertów posiadających specjalistyczną wiedzę w danej branży.

(akta kontroli str. 20-57, 222-251, 1272-1278, 1281-1286, 1348-1350, 1957-2118, płyty CD 1-2)

3. Fundacja, pomimo wymagania od wnioskodawców niepublicznych wniesienia zabezpieczenia wykonania umowy w wysokości 100% przyznanego wsparcia, w odniesieniu do jednego podmiotu niepublicznego Międzynarodowej Wyższej Szkoły Logistyki i Transportu we Wrocławiu⁹³ zaakceptowała zabezpieczenie w wysokości 70% przyznanego dofinansowania.

Fundacja w ramach zawartych umów z OOW będącymi instytucją niepubliczną w 19 przypadkach na 20 żądała zabezpieczenia należytego wykonania umowy na poziomie 100% otrzymanego wsparcia wskazując formę zabezpieczenia m.in. jak: weksel *in blanco* wraz z deklaracją wekslową, hipotekę łączoną z deklaracją wekslową, hipotekę łączoną z wekslem *in blanco* wraz z deklaracją wekslową oraz gwarancję bankową.

Fundacja zleciła wypłatę środków w wysokości 7 854,5 tys. zł w ramach umowy⁹⁴ z Międzynarodową Wyższą Szkołą Logistyki i Transportu we Wrocławiu, pomimo że Uczelnia nie posiadała zabezpieczenia w wysokości całości przyznanego dofinansowania. Przedłożona gwarancja bankowa⁹⁵, wynosiła 7 854,5 tys. zł, co stanowiło 70% przyznanego wsparcia (11 220,7 tys. zł).

W dniu 19 lipca 2023 r. Fundacja skierowała pismo⁹⁶ do Prezesa Zarządu PIOT Związku Pracodawców Przemysłu Odzieżowego i Tekstylnego w Łodzi (jednego z OOW), w którym wyjaśniła, że zgodnie z interpretacją Biura Prawnego oraz Zespołu Rozliczeń i Kontroli Finansowych FRSE, przyjęto wykładnię, iż zaliczką jest suma wszystkich wypłaconych kwot w ramach zawartej umowy. Ponadto Fundacja wskazała, że rodzaj zabezpieczenia uzależniony jest od łącznej kwoty udzielonej zaliczki.

Dyrektor Generalny Fundacji FRSE, pan Mirosław Marczewski wskazał, że Fundacja wymagała od OOW zabezpieczeń w wysokości wynoszącej równowartość całości przyznanego dofinansowania. Jednocześnie Zastępca Biura Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych, pani Emilia Halemba

⁹³ Dalej: Uczelnia lub MWSLiT.

⁹⁴ Dotyczy umowy nr KPO/23/BCU/W/0042 z dnia 24 sierpnia 2023 r.

⁹⁵ Tj. DOK3840GWB23WS z 13 września 2023 r.

⁹⁶ Znak KPO.430.1.9.2023

wskazała, że interpretację stanowiły ustne stanowiska zarówno Biura Prawnego jak i Zespołu Rozliczeń i Kontroli Finansowych, po wskazaniu przez Ministerstwo Edukacji i Nauki obowiązku stosowania rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 21 września 2022 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich⁹⁷. Ponadto Dyrektor Biura Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych wyjaśniła, że przyjęcie zabezpieczenia w tej formie wynikało z zapisów rozporządzenia w sprawie zaliczek. Dodała również, że w dniu 11 września 2023 r. FRSE zwróciła się do MEN w powyższej sprawie i postąpiła zgodnie z otrzymaną odpowiedzią z dnia 12 września 2023 r. Ponadto wskazała również, że Biuro Prawne w 2023 r. Fundacji stało na stanowisku, że należyte zabezpieczenie umowy powinno obejmować 100% kwoty realizacji umowy dlatego też w dniu 5 października 2023 r. potwierdziło, że zgodnie z przyjętymi ustaleniami – przy zabezpieczeniu w postaci gwarancji bankowej zabezpieczana musi być każda kolejna transza gwarancji, tak żeby objęła całość dofinansowania.

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionuje przedłożonych wyjaśnień w zakresie wyboru formy zabezpieczenia należytego wykonania umowy, wskazuje jednak, że działania, które podejmowała Fundacja w zakresie realizacji obowiązku wymaganego przez Fundację wynikającego z § 8 zawartej umowy były niejednolite z uwagi na różny wymiar zabezpieczenia należytego wykonania umowy. NIK zwraca uwagę, że w celu uniknięcia podobnych omyłek w przyszłości niezbędne jest wzmocnienie mechanizmów nadzoru.

(akta kontroli str. 1440-1531, 1584-1588, 2133-2145, 1919-1956, 3055-3058)

4. Fundacja, nie zachowując wewnętrznych procedur w zakresie realizacji inwestycji BCU, dokonała zmiany terminu zakończenia I naboru Konkursu BCU – Zarząd Fundacji przed zmianą powyższego terminu nie przyjął stosownej uchwały, co było niezgodne z trybem określonym w *Podręczniku procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO*.

Zgodnie z Regulaminem I naboru Konkursu BCU termin zakończenia przyjmowania wniosków w ramach I naboru wyznaczony był na 15 grudnia 2022 r. do godziny 16:00. W dniu 15 grudnia 2022 r. Dyrektor Biura Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych (o godz. 12:40) zwróciła się do Ministerstwa Edukacji i Nauki z prośbą o wyrażenie zgody na wydłużenie naboru z uwagi na nieprzewidzianą awarię, wynikającą z przeciążenia systemu FRSE – Finera IT. Jednocześnie zaproponowała wydłużenie zamknięcia Konkursu do dnia 16 grudnia 2022 r. do godziny 16:00. W dniu 15 grudnia 2022 r. (o godz. 12:43) Ministerstwo wyraziło zgodę na propozycję przedłużenia terminu przesłaną przez FRSE. 15 grudnia 2023 r. Fundacja na stronie internetowej (pod adresem: <https://www.frse.org.pl/kpo-bcu-wnioskowanie>⁹⁸) zamieściła komunikat informujący, że ze względu na problemy techniczne systemu <https://online.frse.org.pl/> termin na złożenie wniosków w ramach konkursu został wydłużony do 16 grudnia 2022 r. do godziny 16:00.

Zgodnie z przyjętym przez Zarząd Fundacji *Podręcznikiem procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO* Ministerstwo Edukacji i Nauki zatwierdzało Regulamin konkursu wraz z załącznikami. W następnej kolejności Podręcznik był zatwierdzany przez Zarząd FRSE. Zarząd Fundacji na mocy uchwały zatwierdzał wszelkie zasady formalne, jakościowe oraz finansowe

⁹⁷ Dz.U. z 2022 r. poz. 2055, dalej rozporządzenie w sprawie zaliczek.

⁹⁸ Data dostępu: 19 stycznia 2024 r.

konkursu wraz z terminami i obowiązującymi dokumentami związanymi z dalszą obsługą konkursu.

Dyrektor Generalny Fundacji, pan Mirosław Marczewski wskazał m.in., że zakres zmian był jedynie doprecyzowaniem zapisów i ze względu na mniej znaczący charakter nie wymagały one zatwierdzenia przez Zarząd.

Jak wskazuje Minister Edukacji, Fundacja zwróciła się z prośbą o wyrażenie zgody na wydłużenie terminu zamknięcia Konkursu z nieprzewidzianej awarii związanej z przeciążeniem systemu FRSE - Finera IT, tj. systemu za pomocą którego przez który Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji prowadziła nabór wniosków w ramach konkursu pn. Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs). W związku z powyższym po konsultacjach wewnątrz Ministerstwa, MEiN podjęło decyzję o wyrażeniu zgody na zmianę terminu. Informację do FRSE przekazano drogą elektroniczną.

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując powyższych wyjaśnień, wskazuje, że przyjęte przez Fundację procedury nie rozróżniały charakteru wprowadzanych zmian. Należy podkreślić, że zgodnie z cz. IV pkt. 1 przyjętego przez Zarząd Fundacji *Podręcznika procedur wewnętrznych jednostki wspierającej dla KPO*, zgodnie z którym *Zarząd FRSE na mocy uchwały zatwierdza wszelkie zasady formalne, jakościowe oraz finansowe konkursu wraz z terminami i obowiązującymi dokumentami*.

(akta kontroli str. 412-431, 476-621, 676-679, 4832-4870)

5. Fundacja, pomimo braku stosownej uchwały Zarządu Fundacji, opublikowała w dniu 15 października 2022 r. ogłoszenie o I naborze wniosków w ramach Konkursu BCU – uchwała Zarządu Fundacji w sprawie zatwierdzenia Regulaminu została przyjęta w dniu 3 listopada 2022 r.⁹⁹, tj. 19 dni po zamieszczeniu informacji o otwarciu naboru wniosków.

Zgodnie z cz. IV pkt 1 *Podręcznika procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO*, zatwierdzonym uchwałą Zarządu Fundacji nr 65/2022 z dnia 3 listopada 2022 r., Regulamin konkursu jest zatwierdzany najpierw przez Ministra Edukacji i Nauki, a następnie przez Zarząd FRSE. W dniu 15 września 2022 r. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki – pani Marzena Machalek – zaakceptowała regulamin Konkursu BCU dla I naboru. W dniu 15 października 2022 r. Fundacja na dedykowanej stronie internetowej opublikowała ogłoszenie o naborze I Konkursu BCU wraz z Regulaminem Konkursu BCU. Dopiero w dniu 3 listopada 2022 r. Zarząd Fundacji podjął uchwałę w sprawie Regulaminu Konkursu BCU dla I naboru.

Dyrektor Generalny Fundacji, pan Mirosław Marczewski wskazał, że FRSE opublikowała ogłoszenie o naborze w dniu 15 października 2022 r. na polecenie Ministerstwa jako instytucji odpowiedzialnej za realizację KPO, które przekazało Regulamin zatwierdzony przez Ministra w dniu 15 września 2022 r. Jak wskazał pan Paweł Poszytek – Dyrektor Generalny Fundacji w latach 2016-2023 – było to zwykłe przeoczenie pracowników merytorycznych, którzy nie złożyli odpowiedniego wniosku na Zarząd.

⁹⁹ Uchwała nr 66/2022 w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Konkursu „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)” w związku z realizacją przedsięwzięć w ramach Inwestycji KPO A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie ogłoszonej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności – Komponent A Odporność i konkurencyjność gospodarki, dalej: uchwała w sprawie Regulaminu Konkursu BCU dla I naboru.

Zdaniem NIK Fundacja nie dołożyła należytych starań, aby Zarząd Fundacji zatwierdził Regulamin Konkursu przed zamieszczeniem ogłoszenia na stronie internetowej Fundacji.

(akta kontroli str. 467-621, 685, 688-756, 4871-4875)

6. Zarząd Fundacji zatwierdził Regulamin IV naboru uzupełniającego w ramach Konkursu BCU, przed jego zatwierdzeniem przez Ministra, co było niezgodne z trybem określonym w *Podręczniku procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO*

W dniu 22 grudnia 2023 r. Minister Edukacji zlecił Fundacji przygotowanie i ogłoszenie IV naboru uzupełniającego na utworzenie i wsparcie funkcjonowania branżowych centrów umiejętności w celu zminimalizowania ryzyka nieosiągnięcia wskaźnika 120 branżowych centrów umiejętności zgodnie z Krajowym Planem Odbudowy. Dyrektor Biura Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych Fundacji (dalej: Biuro), pani Liliana Budkowska w dniu 28 grudnia 2023 r. przekazała do Ministerstwa Regulamin IV naboru uzupełniającego Konkursu BCU, z prośbą o akceptację ze strony Ministerstwa. W dniu 28 grudnia 2023 r. Dyrektor Departamentu Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego przekazał Fundacji, że Ministerstwo akceptuje pod względem merytorycznym projekt Regulaminu Konkursu BCU dla IV naboru uzupełniającego. Dyrektor Biura w dniu 28 grudnia 2023 r. zarekomendowała Zarządowi Fundacji zatwierdzenie Regulaminu i jednocześnie ogłoszenie konkursu w terminie do 29 grudnia 2023 r. Zarząd Fundacji uchwałą nr PRA.020.90.2023 r. z dnia 28 grudnia 2023 r. wyraził zgodę na uruchomienie IV naboru uzupełniającego Konkursu BCU. Edycji oraz zatwierdził Regulamin na Konkursu. W dniu 29 grudnia 2023 r. Dyrektor Departamentu Funduszy Strukturalnych Ministerstwa przekazał zaakceptowany i podpisany przez Ministra Regulamin Konkursu BCU dla IV naboru uzupełniającego wskazując jednocześnie na uaktualnienie listy dziedzin.

Zgodnie z cz. IV pkt 3 *Podręcznika procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO*, zatwierdzonym uchwałą Zarządu Fundacji nr 65/2022 z dnia 3 listopada 2022 r., Regulamin Konkursu BCU jest zatwierdzany najpierw przez Ministra, a następnie przez Zarząd FRSE. Ponadto Zarząd na mocy uchwały zatwierdzał wszelkie zasady formalne, jakościowe oraz finansowe konkursu wraz z terminami i obowiązującymi dokumentami związane z dalszą obsługą konkursu. Zgodnie z ustaleniami kontroli Regulamin Konkursu BCU został zatwierdzony przez Zarząd Fundacji w dniu 28 grudnia 2023 r. a przez Ministra w dniu 29 grudnia 2023 r.

Jak wskazuje Dyrektor Generalny Fundacji, pan Mirosław Marczewski Regulamin Konkursu uzupełniającego – 2 edycji, został wraz z załącznikami przekazany do Ministerstwa Edukacji i Nauki 27 grudnia 2023 r. Ustalono z Ministerstwem, że zatwierdzony zostanie następnego dnia. W związku z powyższym Dyrektor Biura Programów Zewnętrznych i Międzysektorowych wystąpiła z wnioskiem o zwołanie Zarządu na dzień 28 grudnia 2023 r., jako, że ogłoszenie konkursu musiało nastąpić do końca 2023 r. Dodał, że posiedzenie Zarządu odbyło się w zaplanowanym terminie z uwagi na otrzymaną z Ministerstwa akceptację.

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionuje powyższych wyjaśnień, wskazuje, że Zarząd Fundacji w dniu 28 grudnia 2023 r. uchwałą nr PRA.020.90.2023 zatwierdził Regulamin IV naboru uzupełniającego w ramach Konkursu BCU, pomimo że jego zatwierdzenie przez Ministra nastąpiło 29 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 467-621; 2460-2467, 2476-2571, 3307-3314)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w ramach umowy¹⁰⁰ zawartej z Międzynarodową Wyższą Szkołą Logistyki i Transportu we Wrocławiu Fundacja zleciła wypłatę środków w sytuacji, gdy ww. podmiot przedstawił gwarancję bankową na kwotę tylko do wysokości pierwszej transzy dofinansowania. Tymczasem Fundacja wymagała od pozostałych odbiorców ostatecznego wsparcia zabezpieczenia należytego wykonania umowy w wysokości całości przyznanego wsparcia. Prowadziło to do sytuacji, gdy np. w przypadku umowy zawartej z PIOT Związkiem Pracodawców Przemysłu Odzieżowego i Tekstylnego w Łodzi podmiot ten był zmuszony do zwrócenia się do Fundacji o zmianę kwoty dofinansowania na niższą niż 10 000,0 tys. zł ze względu na brak możliwości ustanowienia zabezpieczenia w formie weksla *in blanco*, w wypadku, gdy łączna kwota planowanych zaliczek przekracza 10 000,0 tys. zł.

Zdaniem NIK, Zarząd Fundacji powinien określić w *Podręczniku procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO* jednolite warunki i procedury postępowania w zakresie zabezpieczenia należytego wykonania umowy dla wszystkich ostatecznych odbiorców wsparcia.

- Wnioski**
- 1) Sporządzenie przez Fundację harmonogramu inwestycji A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w zakresie przedsięwzięcia: utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU) realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs), o którym mowa w § 3 ust. 4 umowy w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją inwestycji w ramach KPO zawartej 14 września 2022 r. z Ministrem Edukacji i Nauki.
 - 2) Wprowadzenie mechanizmów zapewniających prawidłowe stosowanie procedur określonych w *Podręczniku procedur wewnętrznych Jednostki Wspierającej dla KPO*, w szczególności w zakresie doboru ekspertów oraz przygotowania wzorów dokumentów związanych z Konkursem BCU.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹⁰⁰ Dotyczy umowy nr KPO/23/BCU/W/0042 z dnia 24 sierpnia 2023 r.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 6 lutego 2024 r

Kontrolerzy
Łukasz Salamon
specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Dariusz Urbański
specjalista kontroli państwowej

/-/

.....

Mateusz Seroka
starszy inspektor kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego
Dyrektor
Piotr Prokopczyk

/-/

.....
podpis